

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KOZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor:
hétfőn s szombaton este
és csütörtökön délelőtti.
Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetnetni a kiadóhivatalban
és minden megyei postahivatalnál.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Székesfehérvár, szt.-István-tér 1.

Felolós szerkesztő:
BONITZ FERENC.
Kiadótulajdonos:
MILLER JÓZSEF.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 6 ft — kr.
Félévre . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

A 30 helyre osztott oldal helyenkint
50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.
Nyilttér sorankint 50 kr.
Többszöri hirdetéseknel engedmény

A néppárt revíziót követel !!

A nemzeti párt — liberális?

(T. A.) A függetlenségi pártról már rég tudtuk, hogy kivel van dolgunk, de a nemzeti párttal sehogy sem tudunk tisztába jönni; e párt annyira elejtette intencióit, oly ügyesen szimulált, hogy mindnyájunkat félre vezetett, annyira, hogy egyik kath. néppárti lapunk egy alkalommal, mikor óva inté a népet a kormányparttól és a függetlenségiektől, a nemzeti pártot a nép jóindulatába ajánlani el nem mulasztja és bátorít hogy egész nyugodtan szavazhatunk néppárti jelölt nem léteben a nemzeti párt jelöltjére, meri hiszen e párt is ugyanazon érdekekért küzd, mint mi.

A múlt héten azonban megtudtuk, hányadán vagyunk a nemzeti párttal? Apponyi gróf, a nemzeti párt jeles vezére az appropriacionális vitában tartott képviselőházi — tiszta liberális izü — beszédében követeli, hogy az egyházpolitikai törvények végrehajtassanak és elítéli a néppártot, mely a jóváhagyott törvények megváltoztatását és eltörlését követeli mert (s most jön egy régi liberális érv) a néppárt küzdelme által állandósítja az izgalmat és felekezeti harcot. — Ime a színváltoztatás.

A nemzeti párt annak idején küzdött az egyházpolitikai javaslatok ellen és most — miután azok akarata ellenére megszavaztattak és megerősítettek — hüvelybe dugja kardját, nem akar tovább küzdeni, megnyugszik, mert »a küzdelem e törvények ellen felekezeti harc színhelyévé teszi

az országot«. Szomorú egy jelenség, hogy a liberalizmus átkos szelleme mennyire megmetyelete még a nagy jellemeket is, ezek is felültek a csabos szíren hazugságainak, beledisputálták magukba, hogy meg kell nyugodni s a harccal felhagyni, mert különben sok bajt okoznának a hazának. Ime a liberális hazaszeretet egy új kiadásban.

A kormánypart és függetlenségi párt megszavazta az egyházpolitikai javaslatokat — hazaszeretéből, a nemzeti párt pedig, mely küzdött a javaslatok ellen, most megnyugszik — hazaszeretéből. Ugy látszik a mi politikusaink minden tette hazaszeretéből származik. Magyarország! milyen boldog lehetsz te! Mindenki csak téged szeret! Csak úgy ne járj, mint a mesebeli majom-kölyök, kit majom szülője annyira szeretett, hogy megfojtotta; téged is fíaid addig szeretnek majd ilyen nagyon, míg tönkre nem tesznek.

A nemzeti párt elítéli a néppártot, mert a király által megerősített törvények ellen küzd. S mennyit ér e *kierőszakolt* megerősítés. A király vissza akarta vetni e javaslatokat, erre mulat a sokáig halogatott megerősítés, de a jókatholikusoknak a sikerült elhítenni a koronás felséggel, hogy ez az egész a nemzet akarata s miután ő nem akarta magát az egész nemzettel szembe állítani, — vérző szívvvel megadta a szentesítést. Ez a megerősítés, mely egyesekre erkölcsi kényszert gyakorol, ez maga bátorít a küzdelemre, mert a jóváhagyás körülményeiből csak az tetszik ki, hogy a király is velünk van. S azért mi nyugodni nem fogunk, és az nem is az egyház szelleme, hogy megnyugodjunk, ha valami ördögi gonoszság approbáltatott. Nem! nekünk egy pillanatig sem szabad haboznunk a harcot folytatni, mert a

harc-feladás nem volna más, mint elfogadása, approbálása e pokoli rossznak és ez bűn. Mi alkotmányos eszöközökkel fogunk harcolni, alkotmányadta jogainkkal élni, szavazatainkat oly képviselőkre adjuk, a kik minket fognak képviselni és nem magukat (mint a mostaniak), a kik *nép*-kéviselők lesznek és nem *ön*-kéviselők (mint a mostaniak): e képviselők fogják a mi nevünkben ez átkos törvényeket a törvénytárból kitépni.

A nemzeti párt elítéli a néppártot és megtagad minden közreműködést a néppárt intencióinak keresztül vitelében. Ennek mi csak örülni tudunk, mert nemcsak a 48-as kormánypart és kormánypart 48-asok, de a nemzeti párt barátsága is nagyon gyanussá tette volna a néppártot, míg gyűlöletök a legjobb ajánló levelünk. A nép rég elvesztette bizalmat e pártok iránt és így mi sem volt természetesebb, mint hogy a néppártot is igen sokan bizalmatlankodva fogadták, azt hívének, hogy az új párt is csak olyan mint a régiek.

S ez igen nagy baj lett volna, de — hála Istennek! — segítségünkre siettek a régi pártok; neki rohantak a néppártnak, szidták, ócsárolták, kigyót-békát kiabáltak rá s ezáltal éppen ellenkezőjét érték el annak, mit akartak, mert a nép szeme felnyílt, s belátta hogy a néppárt a többiekkel nem cimboráskodik, nem árul velük egy gyékényen. A nép bizalma ezért e párt felé fordult s tömegesen kezdett sorakozni zászlaja alá.

Minket nem tántorít meg az, hogy egyedül vagyunk, hogy a liberalizmus glédába állította ellenünk az összes pártokat, mi igazságos ügyért küzdünk, s azért részünkön az Isten, a nép érdekeiért harcolunk önzetlenül s azért velünk a nép az emberi társadalom alkotó eleme. S bár e li-

beralizmus üldözésünkre fölhasználja minden apparátusát, ránk uszítja szubvencionált lapjait, megmetyelezi az igazságszolgáltatást, mely a kath. vezérférfiakat pénzbírsággal sújtja, csak hogy őket elnémissa, célt még sem ér soha, de soha; ezekkel a jól választott eszközökkel pompásan lehetne hatni a kapca-liberálisokra, de nem ránk, elvekért, szent eszmékért küzdő férfiakra.

Különben is a fejét vesztett liberális rendszernek ez a kapkodása kedvező jel számunkra, mert ez a vízbe fuldoklónak a szalmaszálba kapkodása, hogy nyomorult életét pár perccel meghosszabbítsa. De hiába ez erőlködés: a lélekharangot már rég meghúzták, a néppárt erősen szervezkedik, s nem sokára elsőpri az ország színéről az egész zsidó rendszert, nem kímélve a nemzeti pártot sem, mert ez is reászolgált, ez is megérdemli.

— **A nyitrai választás.** *Lathóczy* Imrének belügyi államtitkárrá történt kinevezése következtében, mint azt már jeleztünk, új képviselőválasztás lesz a nyitrai kerületben. *L a t k ó c y* természetesen újra fellép s a kormány-apparátus már hetek óta működik érdekében. De a néppárt sem maradt tétlenül és erősen szervezkedett. Már régebben jelentettük, hogy a nyitrai néppárt jelöltje Ifj. *Zichy* János gróf. A »Nyitrai Szemle« tegnap száma ezeket írja a gróf jelöltségéről: »A választók komolyan gondolkodó keresztény népe és hisszük, a hig-

gadt gondolkozásu izraeliták is velünk tartanak, midőn a kerület megválasztandó jelöltjét ifj. *Zichy* János grófban, a legújabb alakult néppárt képviselőjében bemutatjuk. Mi az előjelek után ítélve, örvendtes tudomásul hozzuk elbarátainknak, hogy a kerület túlnyomó többsége be fogja bizonyítani, hogy választói jogában semmiféle presszió, semmiféle ígéretek által magát eltántorítani nem enged. Örvendtes tudomásul hozzuk, hogy választókerületünk soha nagyobb lelkesedéssel nem seregett egy jelölt körül, mint most sorakozik *Zichy* János gróf zászlaja alá. Még eddig meg sem indult a harc és már is az önmegtartózkodás, elhűség megragadó példáit tudjuk éppen a legszegényebb, vagyontalan népnél, mely méltán szolgálhatna utánczó példának a művelt osztály egy részének. Még fogjuk őket örökíteni, hadd tanuljon a világ, hogy a paraszt gunyában is dobog nemes szív; valamint meg fogjuk örökíteni, azokat is, kik őseiktől örökölt szent vallásuk eltiprására, a pillanatnyi hatalom támogatására, ellentünkszövetkeztek és ellenünk szavaznak. Bizzunk elbarátaink laukadatlan tevékenységében, igen bizunk választóink megígáratlan hűségében, hogy úgy, mint ma, tömött sorokban vonulunk fel a választás napján is, és óriási többségben, igaz magyar lelkesedéssel kiáltják velünk együtt: *Éljen gróf Zichy János!*«

Érdekesnek tartjuk feljegyezni, hogy a kormánypárt Nyitrán ugyanazon taktikát követi, melyet Felső-Eőrött, Kőrmenden, Zúrányban, Bonyhádon és Csáktornyaén is tapasztaltunk: Még nem jelent meg szombat reggel Nyitrán *Lathóczy* kinevezése, már is plakátok hirdették az utcán, melyek konferenciára hívják egybe a polgárokat, még pedig »*p á r t k ü l ö m b s é g n é l k ü l*«. Ez a plakát

egyszerű utcai szédelés, ámitás, félrevezető vak láрма. Neveket irtak alá, melyeknek viselői azzal egyet nem értenek, afölött megbotránkoztak, hogy tudtuk és beleegyezésük nélkül, sőt annak ellenére odabigyesztették aláírásukat.

A kath. körökről.

Tagadhatatlan tény, hogy minden oldalról mi katolikusok voltunk újabb időben háttérbe szorítva. Álszerűségünk, közömbösségünk hozta ránk a veszedelmet, mely sz. hitünket egy szentségtől fosztotta meg. Itt a tény, okuljunk rajta. Mit kell tennünk? *Archimedes* azt mondta, hogy csak egy pontra van szüksége a földön kívül, mely ha neki megadatik, fel fogja onnét fordítani a földet. Csak egy pontra van szükségünk nekünk is, katolikusoknak, melyet ha kellőképp megragadunk, átalakítjuk a föld képét. E pont a kath. kör.

Kiszámíthatatlan, ma még alig látható, csupán a mélyebb szemlélő által sejtethető eredményekkel jár annak lelkes felkarolása. E sorok írója figyelemmel kíséri a kath. körökre vonatkozó mozgalmakat, egy kath. körben tényleges részt vesz s elég alkalma van tapasztalni a nép hangulatát. A népet nem ismeri, a ki azt állítja, hogy az a modern eszmékért lelkesedni tud. A nép, mely nincs megrotva a firkászok hamis frázisaival, az másképen gondolkodik és érez. Az isteni erő működik abban, mely melyen meggyökerezik lelkében. Csak fel kell kelteni, öntudatra kell ébreszteni a szunnyadozó lelkiismeretet.

De épen azért nem elég ám csak megalakítani a kath. kört s azután magára hagyni, nagy kegyesen s csak ritkán nézni feléje. Alkalmas, alkalmatlan időben ott kell lenni, a krisztusi szeretet melegével áthatott lélekkel fel kell kelteni a szunyna-

TÁRCA.

R. F.

— A »Fejermegyei Napló« eredeti tárcája. —
(Folytatás.)

Az persze jogos dolog, hogy a papi vagyon államosítását követeljük, annak a vagyonnak szekularizációját, mely nem bírczi szédelésnek, nemtelen úzerkedésnek gyümölcse, hanem, melyet évszázadokon keresztül hagyaték jámbor hívek egyházi célokra, nem egyes ember használatára, hanem papok, egyházak és iskolák fenntartására.

A kongregációk vagyona Franciaországban 40 milliót tett ki, 40,000 egyházi között felosztva átlag egyre jutott 10,000 franknyi tőke, azaz 500 frknyi járadék; ha e mellé állítjuk a Rothschild ház három milliárdját, az 6 felé felosztva egyre 500 milliónyi tőke esik harmadfél milliónyi járadékkal.

Amazok vagyonát konfiskálni a radikális kató első parancsa volt, emezekéhez csak gondolatban is hozzányulni: merénylet és istentelen fagyjűlölet.

Igaz, az utóbbiak jobban is érdemlik, mert a milliók mellett is takarékoskodnak, mint azt Rothschild példája is mutatja.

Egyszer elegans whist társaság volt együtt. Alfonz báró elejt egy napoleon d'ort s hogy megkeresse, leveszi az asztalon levő gyertyát és az egész társaságnak alkalmatlankodik, hogy a szökek alatt keresse. Erre *D'Orsay* meggyújt egy ezer frankos bankjegyet s engedelmét kér a milliomostól, hogy a keresésben segítségére lehessen... Ilyen tapasztalatokat többször gyűjthetett a ha-

talmas bankár s egyenlően ismervén a nemességét, ki az aranyokat nem becsüli meg, úgy mint ő és rendíthetetlenül bizva a pénz vonzó erejében, mondta egyszer fiának, mikor a lépcsőn feljövő nagyuri vendégein végig tekintett: Lásd, ezek az emberek néhány évtized múlva vagy vejeink vagy házmestereink lesznek.

A küzdelem második eszköze a sajtó. Hatásos egy eszköz ez. *F i e h t e* több mint 70 évvel ezelőtt festette le azokat az olvasókat, kik nem forgatnak többé könyvet, kiknek a kábitó olvasmány elveszi akartjukat, szellemüket és gondolkodásukat. Mint majdnem mindenütt, Franciaországban is a zsidók kezében van a sajtó. Híveik ugyan ott vannak a képviselőházban és a szenátusban, az államtanácsban és semmitű székben, főiskolák tanszékein és muzeumok igazgatásánál, színházaknál és operánál, de mindezeknél többet használnak nekik az újságok. A száznak legbotrányosabb peres szolgáltatót erre nézve megdöbbentő adatokat. Milliókkal vesztegettek meg a közvélemény őrét és aztán zavartalanul rabolták éveken át a Panama részvényekkel a középosztály megtakarított pénzét, több mint 600 milliót. Milliókkal csitították a lapokat és nálunk nagy dologba veszik, ha az osztrák-magyar bank egy kedvezőtlen mérlegének jó megbeszélésére néhány ezret áldoz. Megvesztegették a képviselőket. Kik? Véletlenül megint zsidók a főintézők: *R e i n a c h*, (ki a halálba menekült), és *H e r z*, ki nyugodtan él Londonban, játszva éveket óta már a betegét. Megint a véletlen hozta magával, hogy e porben kompromittálva lettek a radikális és oppor-tunista republikanusok, a haladó pártiak

összas nagysága és csak a szegény konzervatívok, a maradiak őrizték meg tisztán nevüket.

E per nagy reakciót szült, mely most is tart. Ekkor alapította — 1892 tavaszán — *D r u m o n t* a »*Libre Parole*«-t (Szabad szó), mely azóta Franciaország egyik legolvasottabb lapja. Határozottan antiszemitikus, jelszava »Franciaország a franciáknak« és a zsidóknak úgy borsódzik tőle a hátuk, mint akár az ördögnek keresztvetéskor. A francia antiszemitizmusnak apja az irodalomban *T o u s s e n e l*, ki *L a j o s F ü l ö p* korában írta meg »A zsidók, mint korszakunk királyai« címen nagy filozófiai és szociális tanulmányát. Bármily feltűnést keltett is, mégis csak a pusztában elhangzott szó volt. Nem sokkal vitte előbbre az antiszemitizmust a »*Ligue Nationale antisémitique de France*«, melyet 1889-ben alapított *D r u m o n t* és *d e B i e z*, mert bármily ékesszólóak voltak is kiáltványaik, nem győztek azokkal a milliókkal szemben, melyeket az Alliance és a bőrze emberei vittek be a választási küzdelembe. Franciaországban is csak mint minálunk a belügyminiszter és a pénz küldi a képviselőket legnagyobb részben a kamarába s igen esalodik az, ki pl. a republikanus és monarchista képviselők számarányából vonna következtetést a francia nép őrületére. De hatalmasat lendített az antiszemitizmus ügyén a *Libre Parole* megalapítása. Ekkor már belátta a francia nép, hogy védekeznie kell az ország zsidóság ellen, mely nemzetgazdasági és társadalmi tekintetben tönkre akarja tenni. *Drumont* a legkitűnőbb publicisták egyike, rendkívül képzett, szellemes és fegyelmezett

dozókat s a mi jó népünk megérti az igaz szót, meg lehet győzni az igazságról. Vele született igazságszeretete készíti erre. Népünk java része azonban főképp községekben, nehezen érti meg, a mi az újságokban van. Helyes dolog tehát egy-egy jó cikket az egybegyűlteknél felolvasni s azt meg is magyarázni. Ezt főképp eleinte jó megtenni, míg beleszoknak, beletanulnak az olvasásba. Ugyiszintén igen üdvös dolog időnkint felolvasásokat tartani egy-egy közérdekű tárgyról, melyre aztán összehívhatunk a kör összes tagjai. Nagy örömmel, köszönettel veszik. Elérhető ezáltal, hogy a bátorítalankabbak is eljönnek, megismerkednek, felkel az érdeklődés a közös ügyek iránt, lesz egyetértés, összetartás, melynek hiánya annyira fanyar gyümölcsöt termelt számunkra.

Tanuljunk a protestánsoktól és zsidóktól, kik hasonlíthatatlanul kisebb számuk dacára, már-már kiforgatják édes hazánkat, Mária országot a maga valódiságából. Meg kell tehát ragadnunk ezen pontot, alakítanunk kell kath. köröket csüggedést nem ismerő lelkesültséggel. Ne legyen kath. község, melynek ne volna kath. köre s átalakítjuk ismét hazánk földjét. Ne is mondja senki, hogy ez a felekezeti béke megzavarására vezet, hogy ez agitáció, mely nem illik hozzánk katolikusokhoz. Az ugynevezett zsidó élelmesség, feltűnési vágy nem méltó hozzánk. Végzetes tévedés ez! Csak arra jó, hogy a restséget leplezze. Nevetséges, meddő dolog szerénykedni akkor, midőn a szerénység egyenlő az ügyefogyottsággal s eredménye a kath. társadalom elfojtása. De ki vehet szemünkre szerénytelenséget? Jogos önvédelem az. Nem teszünk mást, mit egyéb felekezetek régen tettek, mely szervezkedés jogosultságát az új kultuszminiszter Wlassics Gyula is elismerte, a mit Magyarország horeogprímása a pax hatalmas zászlájával kezében szintén követelt a lelkes budapesti kath. nagygyűlésen. Akció színével bír e szervezkedés,

elme, ki ragyogó tollal ír. „La Dernière Bataille“, „Testament d'un Antisémité“ és „La France Juive“ c. művei roppant elterjedésnek örülnek, (az utóbbi pl. 100 kiadásnál többet ért néhány év alatt) miután nem türelmetlen kifakadások, hanem mely történet-bölcseleti megfigyeléseket és eszméket tartalmaznak s a modern társaság megdöbbentő analizisét nyújtván, sok gondolkodásra adnak alkalmat.

„A zsidó Franciaország“-ban egyebek között maró szatírával festette le Páris egy ismert alakját, Arthur Meyert. Ez az ur, ki — nemde furesa? — a „Gaulois“ c. lapban a nagy világnak és előkelő szokások bírójának tolja fel magát, „becsületében“ kihívta Drumont. A párbaüt aztán saját külön új módja szerint vívta, két kézzel. Baljával elbáritotta ellene kardját és a védtelen aztán saját kardjával vesztélyesen megbeszítette. Ez új párbaívási módot a törvényszék nem találta egészen helyesnek és elítélte a kis Meyert, ki azzal mentegetődzött, hogy magán kívül volt igazgatóságában.

Drumont-nak lapja ellen valóóságos hadjáratot viselnek s neki magának Belgiumba kellett menekülni, a kivételes sajtótörvény előtt, mely a kormánynak, ki a zsidókkal egy huron pendül, akármily ártatlan cikk alkalmából jogot ad, hogy neki kellemtelen embereket letartóztassa és zárt ajtó mögött elítélje. Most az amnesztia után visszajött ugyan Drumont, de kérdés, nem egérfogóba-e s nem lett volna-e jobb, mint eddig is Brüsszelből küldeni telefonon a mindennapi vezércikkot.

(Folyt. köv.)

de már egy világhírű államférfi, Windthorst is kimondotta, hogy akció nélkül még soha sem volt valami kivihető. Fel tehát a szervezkedésre, ragadjuk meg e hatalmas támpontot, a kath. körök alakítását. A ki csak bírja a tollat, vegye fel, közölje a lapokban tapasztalatait a kath. körökre nézve, hogy azt mások is felhasználhassák a közös érdekében. Egy kis ügybuzgóság s régi dicsőségünk ismét kikel az éji homályból. Az apostolok nem Ciceró tollával, sem Demosthenes ékesszólásával hódították meg a világot, hanem az igazság erejével s a lélek fenségével. Fel s miénk a jövő, mert nálunk az igazság. (Omikron.)

BELFÖLD

A néppárt szervezkedése.

Örömmel halljuk, hogy a vas megyei felső övri kerület papsága a napokban értekezletet tart, amelyen a néppárt szervezését meg fogják indítani. Biztosra veszik, hogy a kerületi nagybirtokos is megnyerhetik a jó ügynek.

Katholikus körök. Az arva megyei kath. kör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. — **Kath. olvasó kör** alakult tegnap, e hó 3-án **Lebény-Szt.-Miklóson**. A község lakói örömmel tömörültek egybe, hogy a különben is élénk társadalmi életet még élénkőbbé és összetartóbbá tegyék. A kör elnökévé a jótékony és szeretett plebánost, Körtendy Jánost választották meg egyhangulag, kinek ügybuzgósága a helybeli segédtanító Kollerits Ferenc közreműködésével a terv kivételét biztos alapokra helyezte.

Uj választások. A „Nemzeti Ujság“ szerint az ország különböző vidékein oly mozzanatok észlelhetők, melyekre új képviselőválasztásokra lehet következtetni. A hivatalos apparátus mozgolódní kezd s néhol érintkezést keres a közjogi ellenzék vidéki vezetőivel. A kormány bizonyos szélbéli kerületekben saját jelölteket állítani nem fog s vizonzásul megvárja, hogy másutt meg a szélbéli hívek az ő jelöltjeit juttassák többségre. Az idézett lap maga is kételkedik ezen hír valódiságában, s azt monja, hogy a mult évi egyházpolitikai izgalmak után a nemzetet egy új választás izgalmainak kitenni, talán mégis csak sok lenne. Ebből mi azt következtetjük, hogy nemcsak a kormány és a függetlenségi párt fél az új választásoktól, hanem a nemzeti párt is, és hogy e félelem oka nem az országnak új izgalmtól való megóvása, hanem a néppárt.

Egy zászlós ur az egyházpolitiká ellen. Festetich Tasziló gróf, kit a király a mult napokban főpohárnokmesterré nevezett ki, a felekezénelküliséget — mint a „Szombathelyi Ujság“ illetékes forrásból értesül — nem fogja megszavazni.

33-30. Hogy 33-e vagy 30 azon szélsőbaloldali képviselőik száma, kikből már Bánffy báró kormányralépte óta mindenki tudta, hogy az új miniszterelnök rendelkezésére állanak, az most irreválans. A fődolog az, hogy a Ház szombati ülésén Szapáry László (nem Gyula, mint azt multkori számunkban tévedésből közöltük) gróf is megerősítette Ugron Gábor pénteki kijelentéseit. Ha igaz is, a mit maga Andrásy Gyula gróf is bevallott, hogy ő a 33 (vagy 30) szélsőbaloldali szavazatról csak annyit mondott a nemzeti kaszinóban, hogy ezek az egyházpolitikában feltűlenül támogatják Bánffy bárót, de a horvát bánt nem: ismételtük, ha csak ennyi igaz, méltán kérdezhetjük nemcsak mi, hanem a **legfelsőbb körök is**: Hogyan? A 67-es alapon ridegen álló kormány annyira súlydát, annyira gyöngö, hogy az egész országot hallatlan igazgatóságba ejtett egyházpolitika keresztülvitelére a radikális szélsőbaloldali támogatására szorul.

KÜLFÖLD.

Ausztria. Ferenc József király a napokban a tirolai tartományi gyűlés küldöttsége előtt kijelentette, hogy nagy súlyt helyez a vallásosságnak a hadseregben való ápolására, s hogy a párbaívás megakadályozására minden tőle tehető el fog követni. — **Németország** birodalmi gyűlésén jelenleg a kath. centrum dominál. A birodalmi gyűlés a napokban harmadik olvasásban is elfogatta a centrumnak a Jézus társaságnak a birodalomba való visszabocsátására vonatkozó indítványát, legujabban pedig centrum párti Rintelen azt indítványozta a forradalmárok elleni törvényjavaslat tárgyalásánál, hogy vétecsk fel a javaslatba egy szakasz, mely szerint az Isten tekintélye ellen törő vallástalan iradalom üldözendő. A liberálisok természetesen Európa szerte kigyót-békat kiáltanak ez indítványra, mely nagyon is elevenükre tapint, mert hiszen a legvallástalanabb iradalom épen a liberális táborban ápolatik.

Telefon-jelentések.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 4. (Saját tudósítónktól) Az ülés elején Bethlen Balázs gróf mint a közlekedési bizottság elnöke jelentést tesz több vicinális vasuti törvényjavaslatról.

Következik az **appropriacionális vita** folytatása.

Vargits Imre (kormánypárti) vódi a kormányt azon vád ellen, hogy az egyházpolitikával terjeszti a szocializmust és anarchizmust s a baloldali derültségű közt Belgium kopott példájára hivatkozik. — Az anyakönyvvezetésre nézve örül, hogy a tanítók új mellékkeresetre fognak szert tenni. A kath. autonomia a jelenlegi hierarchikus szervezet mellett fából vaskarika (Nevetés a baloldalon.)

Molnár Józsiás nem helyesli sem a kormány nemzetiségi politikáját, sem a valuta rendezést, s a javaslatot nem szavazza meg.

Csáky Albin gróf: A néppártot az egyházpolitika teremtette, de a kik a pártot vannak, azok nem tudnak gondolkodni (ellenmondás balföld). A nép józan része a liberális irányzat mellett van (nagy zaj és ellenmondás) s a nép, ha felvilágosítja, majd megnyugszik az egyházpolitikában (Oriási zaj), mely csak akkor veszedelmes, ha felizgatják a népet. Viselkedjék érte a felelősséget az igaztók. (Nagy zaj.)

A fuziót kívánatosnak tartja, mert még nagy kérdések várnak megoldásra. De a fuzió szükségképen a politikai helyzet megváltoztatását is vonná maga után, mert egyik párttól sem lehet elvleladást követelni. A fődolog itt keresni, a mi a pártokat összefűzi, nem a mi szótvalaszija.

Sima Ferenc: Tisza Kálmán szelleme kísért.

Csáky Albin gróf a kormány sikeretlen kísérletei után elvárja, hogy most a tuloldal készítse elő a fuziót. A javaslatot megszavazza.

Kováts Albert (nemzetip.) a hazugság 20 éves rendszerének nevezi a liberalizmust. Védelmezi a nemz. párt politikai törekvéseit s a kormány fuzionális intencióit nem tartja őszintéknek. A nemzeti párt szívesen rágaskodik elveibe, s konstatalja, hogy mint eddig is, most is a magyarnak legnagyobb ellensége a magyar.

Polemizál Tisza Istvánnal s kifejtji, hogy a nemzet egyesítésére oly férfú kell, ki a pártok bizalmát bírja. Bánffy ezzel a bizalommal nem bír s nem egyéb, mint egy országos pandur-káplár. (Zajos derültség.)

Szűnet után Horváth Gyula röviden felszólal személyes kérdésben, mire

Sierbanu Miklós polemizál Szapáry Gyula grófnak a nemzetiségokról mondott szavaival. Hosszasan bírálja a kormány politikáját s a szavakkal val paktálással vádolja a kormányt. A kormány

Közgazdaság.

Egység-árak.

Budapest márc. 3-án

(---) A buza folyton tartó árhanat-lása és az ezzel kapcsolatos gazdasági válság állandóan napirenden tartja gazdasági állapotaink megvitatását. — Ezek során felmerült a gabona-árak állami fixirozásának eszméje.

Ámbár nem vagyunk imádói az állami mindenhatóságnak és sokkal többet tartunk az önségély üdvösségétől, mindazonáltal tudomást veszünk az államilag megállapítandó gabona egység-árak eszincjéről is.

A legerősebb érv, melyet az állami egység árak ellen felhozunk a fogyasztók jogtalan megterhelése. — Nos, ezen érv merőben fiktiiv, amittények bizonyítanak.

Álljon itt erre nézve egy kis statisztika.

1882-ben az átlagos buza ár volt	10-50
1883-ban az " " " "	10-50
1884-ben az " " " "	8-41
1885-ben az " " " "	7-62
1886-ban az " " " "	8-21
1887-ben az " " " "	7-46
1888-ban az " " " "	7-32
1889-ben az " " " "	7-90
1890-ben az " " " "	7-36
1894-ben az " " " "	6-50

A buza tehát 1882-ben *3 frt 14 krral* volt 100 klgként *drágább*, mint 1890-ben, ha azonban a *mai* átlagos árt tekintjük, akkor az árkülönbség ke-
négy forintot tesz ki.

Már most, ha igaz az, hogy a buza árának időnkénti állásától függ a kenyér ára, aminthogy egészséges közgazdasági alakulások mellett lenni kellene, akkor ma a kenyér ugyanazon arányban volna olcsóbb, mint a buza. — Ámde általánosan ismert dolog és általánosan érzett baj, hogy a kenyér áreszkénese semmi arányban sem áll a nyerstermények árhanatlásával és az a csekély olcsóbbodás is a fehér kenyérről, tehát a vagyonszétosztály könnyítésére állott be, míg a barna kenyér, melyet a nép fogyaszt, semmivel sem olcsóbb, mint tavaly volt, mikor a buza majdnem *egy* frttal volt drágább és *egy* krajcárral olcsóbb, mint 1882-ben, mikor pedig a buzát négy frttal fizették drágábban, mint ma. Még kedvezőtlenebb az arány akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy a kenyér ma sokkal több burgonyát tartalmaz, mint 12 év előtt és hogy a fővárosban újabb időben szokássá vált a kenyérbe preparált hamuzsirt vegyíteni, miáltal az súlyban nyer, de táperőben veszít. — Ha tehát a kenyér effektív buzasírt tartalmát tekintjük, ugy tényleges olcsóbbodást megállapítani nem lehet.

A barna kenyér tavaly 8 kr volt, az idén is annyi, 1882-ben pedig 9 kr volt; a fehér kenyér ma 10 kr, míg tavaly 12 kr és 1882-ben 16 kr volt. Ime, ez a buza árhanatlásának hatása a fogyasztó közönség érdekeire nézve.

Nem áll tehát, hogy, ha az állam ma kimondaná, hogy a buza ára például 8 frt legyen, ez által a fogyasztók lennének érzékenyen sújtva. Erről csak akkor

lehetne joggal beszélni, ha a kenyér is olyarányban olcsóbbodott volna, mint a buza.

Ellenben az állami intézkedés nagyot lendítene a szorongatott gazdák állapotán.

Ma a buza átlagos ára itt Budapestben 6 frt 50 kr. Tekintsük már most, hogy mennyibe kerül 100 klg. buza előállítására, jó gazdálkodás mellett. Számításba véve a vetőmagot, szántást, boronálást, vetési munkát, gyomlálást, trágyát, cséplést, biztosítást, rostálást, fuvarát, apadást, és adót, belekerül egy mm. buza a gazdának 6 frt 20 krra. A gazda munkája, fáradozása tehát díjazva nincs; igen sok esetben azonban határozottan ráfizet a gazdálkodásra a mai buzaárak mellett.

E mellett számításainknál nem vettük tekintetbe azon körülményt, hogy a legtöbb gazda takarékpénztári kötelezettségek súlya alatt nyög.

Hazánk Európa harmadik és az egész világ ötödik buzatermelő országa és az összes buzatermelés több mint 7%-át ő szolgáltatja. A földmivelés hazánkban a legrégebb gazdasági faktor, a legtöbb adót az szolgáltatja, a legtöbb katona a földmivelő osztályból kerül ki és éppen ezt a tényezőt fenyegeti most nagy veszedelem, olyan, a minő 60 év óta nem fordult elő gazdasági életünkben.

Ilyen viszonyok mellett nem csoda, ha a bukás szélén álló gazda állami segítség után kiált, és a német birodalomban adott példa után indulva, államilag megállapítandó egység-árakat sürget.

Az állam az 1890. XIII. törvény-cikkkel adókedvezményt nyújtott új gyáraknak 15 évtendőre; az 1890. XIV. t. e. kiváltságokat biztosít oly pénzintézeteknek, melyek gyáralapítási tevékenységet hitellel támogatnak; végre a kereskedelmi miniszter 1890-ben létesítette a kereskedelmi és ipar alapot, melyből olcsó, esetleg kamatnélküli kölcsönt, évi segélyt vagy felszerelést nyújt használatra vagy tulajdonba ipari vállalatoknak. Mit tett azonban a földmivelők érdekében? Semmit. Hol marad tehát a méltányosság?

Mi az ipar támogatását, a mennyiben az csak ipar és nem a spekuláció, üzérkedés egyik puszító, romboló eszköze, szívesen látjuk, ámde követelnünk kell ugyanakkor a földmivelés támogatását is.

— **A III. országos gazdasági kongresszus**, mint azt már jelentettük, tavasszal tartatik meg Budapesten. A kongresszus szervező bizottsága meghitta a kongresszusra nemcsak a földmivelésügyi, hanem az igazságügyi minisztert is. A meghívás eredménye nemcsak meglepő, hanem valóban megdöbbentő világításba helyezi a földmivelésügyi miniszter érdeklődését gazdasági viszonyaink iránt. Míg ugyanis Plossz igazságügyi államtitkár arról értesítette, hogy az igazságügyminiszterium részéről dr. Törny Gusztáv min. osztálytanácsost küldte ki a kongresszusban való részvételre, addig Festetics Andor gróf földmivelésügyi miniszter a bizottsághoz intézett átiratban kijelenti, hogy a kongresszusban való hivatalos képviseltetésétől eltekint s ezt azon nevetséges kifogással okolja meg, hogy a kongresszus menetét semmiben sem óhajtja befolyásolni. Hogy ki eszekekedett helyesebben: Plossz államtitkár-e, vagy Festetics gróf, azt olvasóink ítéletére bizzuk.

— **Az a híres törvény.** A hevenyében gyártott, de már is annyi bajt s kellemetlenséget okozott *mezőrendőrségi törvény-*

nek a végrehajtásával már négy hónap óta próbálkoznak mindenfelé, de a gazdák aggodalmánál s a községi kasszák okatlan terhelésénél más eredményt nem tudnak sehoh felütnetni nyomában. Most *Aradon* kísérlik meg a szerencsét vele, de a gazdák, különösen a Gáj-városrészen erősen zúgolódnak ellene. Tegnap délután a törvény feletti disputa véggett gyűlést is tartottak, melyet Mittner József városi képviselő hívott össze a gazdák sürgetésére.

— **A XII. tenyészállatvásár** apr. 5., 6. és 7-én tartatik Budapesten a Tattersal helyiségekben. A tenyészállatvásár bejelentési határideje március hó 20-án jár le. Tekintve azon körülményt, hogy a földmivelési miniszter újabb rendelete folytán a szállítási igazolványok kiállítására sokkal körülményesebb, mint a mulban, kívánatos, hogy a bejelentések mielőbb foganatosítsanak, de kívánatos ez azért is, mert a rendelkezésre álló kiállítási terület szűk s a múlt évben is a késői jelentéseket a rendezőbizottság visszautasítani kényszerült. A bejelentési ívek már régebben szétküldettek, a ki azonban ilyenre még reflektálna, szíveskedjék az O. M. G. E. titkári hivatalához (Budapest, Köztelek) fordulni.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása.) A múlt hét óta változás nem igen történt, a mennyiben a termelők részéről továbbá is gyéren érkeznek kínálatok, de a kereslet is, ugyancsak termelőknel, szintén ilyen keretben mozog. Ellenben magkereskedőknél a tartós telies időjárás dacára a forgalom máris nagyobb mérvet ölt és azt lehet észlelni, ami gazdasági viszonyainkra előnyösen kiható jelenségnek mondható, hogy a fokereslet minden magfélében esakis igazán elsőrendű minőségek felé irányul.

Jegyzések 100 kilónként Budapesten:

Lucerna	45-52 frt.
Vörös bőhere	55-65 frt.
Büköny	75-77 frt.
Muharmag	16-17 frt.
Baltacim	11-11½ frt.

— **Heremagvak plombázása.** A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1894/95. időnyben f. évi február hó 20-ig az alább megnevezett magkereskedők és termelők számára a következő mennyiségű vetőmagvakat plombázta le:

	Lucerna	Löhér	Össz.
Mauthner Ödön Budapest	1270	1582	2852
Haldek László	351	343	694
Magy. mezőg. szöv.	268	349	617
Gróf Teleki Arvéd. Brassó	—	385	385
Ullmann Károly Budapest	153	162	315
Krammer Lipót	139	122	261
Deutsch Gyula Budapest	157	128	285
Beimel és Fia	—	214	214
Lederer testvérek, T. Kurt	27	156	183
Littmann Armin, Orosháza	53	64	117
Frommer H. A. utóda Budapest	84	36	120
Szavost Alónz	64	—	64
Nöthling Vilmos	42	19	61
Összesen	2608	3560	6168

— **A kishéri telivér csikók** árverése ebben az esztendőben a földmivelésügyi minisztertől vett értesítés szerint május hó 31-én lesz.

— **A miniszter ajándéka.** A földmivelésügyi miniszterium Batta község részére 5000 darab akác, 1000 darab alma, 1000 darab körte, 500 darab kajszinbarack és 500 drb raj-meggy csemetét adott bérmentesen.

— **Járvány.** Zomba (Tolna m.) községben a szarvasmarhák közt a szájsz. és körömfájás járványszerűleg felépett. — Az illetékes hatóság a kellő óvintézkedéseket már megtette.

Szerkesztői üzenetek.

Titmer. Bevált. — K. K. M. K. K. Legközelebbi levél megv. — H. I. Perkátá. Alkalomadtán az is serra kerül. — Kérdező 1. Intézkedünk. 2. Közelbi fogjuk, csak egy kis türelmet kérünk.

A ház lerombolása és újjáépítése miatt

f. évi március hó 1-től kezdve

tetemesen leszállított árakon

árusit

CSIKÓS ENDRE

FÉRFI-SZABÓ és DIVATÁRU ÜZLETE,

Székesfehérvárott, püspök-téren.

Ajánlja legjobb gyártmányu

bel- és külföldi szöveteit,

férfi ruhákra, legújabb szabással és finom kiállítással.

Dus választéku kemény és puha kalapok elsőrendű gyárosoktól.

Gréczi „Pichler“-féle lóden kalapok, legújabb formák.

Ingek, lábravalók, harisnyák, legújabb nyakkendők, gallér és kézelők, esernyők, séta botok, sapkák, keztyűk, illatszerek és kézmosó szappanok.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére felvételnek

Marián György könyvnyomdájában

SZÉKESFEJÉRVÁR, SZT-ISTVÁN-TÉR 1. SZÁM,

hol mindennemű nyomdai munkák olcsón készíttetnek.

Temetkezési vállalat az Órangyalhoz.

Kőváry Ede

Székesfehérvár, sas-utca 2. (fekete sas szálloda mellett)

Fióközlet: buzapiac 2.

Ajánlja a kor igényeinek teljesen megfelelő **temetkezési vállalatát**, hol ére- és fakoporsók minden nagyságban és színben oly dús választékban kaphatók, hogy e tekintetben is a legnagyobb városok hasonló vállalataival versenyezni képes. Művészileg kiállított **diszkoporsók**, (Sarkofagok) valamint kettős üvegtetejű, légmentes koporsók (a holttest bárhova szállítására) nagy választékban vannak, ugyancsak halottas szobák, feljártok s ajtók behuzatalára megkívánható **gyászposztó**, díszes ravatal s tartozékaival rendelkezik, hogy, e tekintetben a fővárosi ilyen vállalatokhoz fordulni felesleges. Szóval temetkezési vállalata úgy van berendezve, hogy a legkényesebb igényeket kielégíteni képes, mit eléggé bizonyít a más városokban s meggyeserte több ízben a legelőkelőbb családoknál előfordult gyász esetek alkalmával közmegegyezésel teljesített szolgálatai. Főelvei mérsékelt árak mellett pontos kiszolgálás, kizárva a hivatlan tolakodás. Végül ajánl szemfüdeleket, halotti öltönyöket, virágokat, fátzolokat és sirkoszorúkat, melyek üzletében nagy választékban, olcsó áron kaphatók. Bármiféle nemesi címerek elkészítésére vállalkozom.

A nagyérdemű közönség eddigi pártfogását továbbra is kérem.

FEKETE A.

férfi szabó

Székes-Fehérvárott.

Alulírott bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét

Iskola-utca 1. szám (tejes-köz sarok)

Klökner Péter-féle házban levő

férfi szabó üzletemre

tisztelettel felhívni.

Több évi szakképzettségem és a szabászatban való jártasságom remélni engedik, hogy a szakmámba vágó bármilyen igényeknek megfelelek, — egyszersmind jelenleg azon helyzetbe jutottam, hogy úgy belföldi valamint

francia-, brünni- s angol-gyártmányu kelmékből

rendkívül jufányos áron

képes vagyok a legszolidabb kiszolgálást nyújtani s főtörekvésem leendő, hogy a n. é. közönség teljes bizalmát kiérdemeljem.

Szövetmintákat választás után, kívánatra egész végben is megmutatom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

A n. é. közönség nagyrabecsült, illetve további pártfogását kérve s magamat szíves jóindulatába ajánlva, vagyok kész szolgálja

FEKETE A.,

férfi-szabó.

Ügynökök

kerestetnek

magas jutalék mellett

ugyszintén

az üzleti forgalom szerint

bizonyos havi fizetésre

is felvételnek

Goldschmied Emil

ablakredőny-, zsalu- és rouleaux-gyárában

Prága—Bubna.

Ausztria és Magyarországon legnagyobb üzlet e szakmában.

Kittintetve: 20 arany, ezüst és állami éremmel.